

– надання можливості студентам виконувати творчі роботи, які відповідають умовно-професійному рівню засвоєння знань, не обмежуючи їх виконанням стандартних завдань.

– **здійснення** індивідуального підходу за виконанням самостійної роботи. Індивідуальні завдання можуть виконувати за бажанням усі студенти або окремі з них (які творчо обдаровані, вимогливі, мають великий досвід практичної діяльності, навчання та роботи за кордоном тощо). Індивідуалізація самостійної роботи сприяє самореалізації студента, розкриваючи в нього такі грані особистості, які допомагають професійному розвитку студента-правника.

– нормування завдань для самостійної роботи, яке базується на визначенні витрат часу та трудомісткості різних їхніх типів. Це забезпечує оптимальний порядок навчально-пізнавальної діяльності студентів – від простих до складних форм роботи.

– можливість ведення обліку та оцінювання виконаних завдань і їхньої якості, що потребує стандартизації вимог до вмінь майбутніх спеціалістів та розроблення комплексу професійно-орієнтованих завдань. Для цього ми пропонуємо такі типи завдань, які передбачають отримання матеріалізованого результату (продукту). Під час їхнього виконання формуються також особистісні риси студента.

– підтримка постійного зворотного зв'язку зі студентами **у процесі** здійснення самостійної роботи, що є фактором ефективності навчального середовища.

Отже, самостійна робота повинна **передбачати**, з одного боку, можливість для студента проявити необхідні навички та досягти результату за тією чи іншою **темою**, яка винесена на самостійне вивчення, з іншого **боку**, для **викладача це** показник знань та вмінь студента, який самостійно досягнув визначеного викладачем результату.

Некіт Катерина Георгіївна

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ДО ПИТАННЯ ПРО МЕТОДИ КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Контроль навчальних досягнень студентів виступає важливим показником кількісних та якісних параметрів технології навчання, дозволяє виявити ефективність навчального процесу. Тому досить важливим є розроблення таких

методів контролю знань студентів, які забезпечували б належне відображення ступеня засвоєння навчального контенту.

Сьогодні найбільш поширеними є такі методи контролю: усне опитування, письмовий, тестовий, графічний, програмований контроль, практична перевірка, а також методи самоконтролю і самооцінки [1].

У програмах, описаних у проекті Тьюнінг, згадуються такі методи оцінювання:

- тестування знань або вмінь;
- усні презентації;
- звіти про лабораторні роботи;
- аналіз текстів або даних;
- володіння навичками і уміннями при спостереженні, наприклад, за роботою на робочому місці, в лабораторії;
- звіти про стажування на робочому місці або щоденники;
- зразки професійних робіт (портфоліо);
- звіти про польові дослідження;
- письмові есе або звіти, або частини дипломної роботи (дисертації), наприклад, письмовий огляд літератури; критичний розбір наукових статей з протилежною точкою зору [2].

Проаналізуємо деякі з вищезазначених методів контролю з точки зору їх ефективності.

Усне опитування залишається найпоширенішим методом контролю знань. Під час усного опитування перед студентом ставляться запитання за змістом навчального матеріалу, акцент робиться на відтворенні раніше засвоєного матеріалу, умінні грамотно викладати та аргументувати свої думки. Усний контроль може бути індивідуальним (у формі доповіді окремого студента) та фронтальним (коли студенти відповідають з місця, доповнюючи один одного). В ході усного опитування можуть ставитись основні запитання (що передбачає самостійну розгорнуту відповідь студента), додаткові (спрямовані на уточнення розуміння студентом окремих понять) та допоміжні запитання (спрямовані на виправлення помилок та неточностей у відповіді студента). Недоліками усного контролю є його тривалість, а також певна міра суб'єктивізму при оцінці студента. До безперечних переваг усної форми контролю слід віднести формування здібностей студентів до грамотного висловлювання своїх думок, виправлення мовних помилок, забезпечення здатності до відстоювання своєї позиції тощо.

Письмовий контроль дозволяє у більш короткі строки з'ясувати рівень знань студентів, виявляє вміння логічно та послідовно письмово викладати свої думки, а також, при деяких формах контролю, виявити можливість студентів застосовувати

отримані знання на практиці. Формами письмового контролю може бути контрольна робота, написання твору, написання реферату тощо. Перевагами письмового контролю є фіксація викладеного матеріалу, що надає можливість розібрати допущені студентом помилки та визначити шляхи їх виправлення.

Найбільш ефективною формою письмового контролю, на нашу думку, слід вважати письмове есе, оскільки написання есе дозволяє студенту навчитися структуровано та послідовно викладати інформацію, формулювати та висловлювати власні думки, творчо, але обґрунтовано підходити до вирішення проблем, виявляє можливості запропонувати нестандартні рішення, оволодіти науковим стилем мовлення тощо.

Останнім часом все більшого поширення набуває такий метод контролю знань студентів, як тестування. Проаналізуємо основні переваги та недоліки такого методу.

Безперечною перевагою тестування є його об'єктивність. Тестування забезпечує найбільш справедливий підхід до оцінювання студентів, коли всі вони ставляться в рівні умови та повністю виключається суб'єктивізм при їх оцінюванні. Контроль знань за допомогою тестування може бути проведений у найбільш короткі строки, незначний час витрачається й на перевірку тестів завдяки наявності ключів. Також до переваг тестування слід віднести так звану об'ємність – тестовими завданнями можна охопити більш значну частину матеріалу, ніж при письмовому чи усному контролі. Тести також фіксують допущені студентами помилки та дозволяють студенту навіть самостійно виявити прогалини у наявних в нього знаннях. Тому тести ефективно використовувати також як форму самоконтролю.

Що стосується недоліків, то до них слід віднести, перш за все, відсутність можливості проявити творчі здібності, виявити можливість до нестандартного підходу до вирішення проблем. Не виявляють тести й можливості самостійно та грамотно формулювати свої думки, відстоювати власну позицію, що є також важливим для юриста. Крім того, тести потребують спрямування зусиль на забезпечення конфіденційності тестових завдань та усунення елементу випадковості.

Отже, для того, щоб тестування могло ефективно застосовуватись для оцінювання та контролю знань студентів, необхідно ретельно підходити до розробки тестових завдань. Слід враховувати, що тести можуть бути різних видів і при проведенні тестування бажано забезпечувати комбінацію тестових завдань різних видів.

Так, виділяють тести закритої форми (коли дається перелік варіантів відповідей), та тести відкритої форми (які припускають самостійну відповідь на поставлене запитання). Слід вказати, що при закритих формах тестових завдань

необхідним є наведення відповідей у кількості, достатній для виключення випадковості вибору. Серед закритих форм тестування розрізняють тест-альтернативу та тест-відповідність. Тест-альтернатива вимагає вибору однієї з двох запропонованих відповідей. Застосовують його під час контролю таких показників засвоєння, як уміння визначати використання фактів, законів, підводити під поняття, встановлювати причину якогось явища. Недолік цього виду тесту полягає в тому, що він не дає змоги вільно конструювати, формулювати відповідь. Його перевагою є те, що він допомагає швидше орієнтуватися в матеріалі, знаходити спільне та відмінне у явищах, легше класифікувати конкретні явища за певними видами. Тест-відповідність, як правило, складається з двох частин, між якими слід встановити відповідність. Застосовують його для виявлення таких результатів засвоєння, як уміння визначати використання речовин, апаратів, процесів, встановлювати зв'язок між абстрактним і конкретним поняттями, класифікувати їх тощо. Перевага тестів-відповідностей полягає у компактній формі завдання, завдяки якій протягом короткого часу вдається перевірити засвоєння великого обсягу навчального матеріалу. Недоліком є обмеженість безпосередньої мети контролю і ускладнення при доборі матеріалу [3].

Таким чином, для забезпечення ефективного контролю навчальних досягнень студентів необхідним є системний контроль, тобто виважена комбінація методів усного, письмового та тестового контролю, оскільки кожен із вказаних методів має свої недоліки та переваги, а тому лише комплексний підхід може забезпечити об'єктивне виявлення та оцінювання отриманих студентами в процесі навчання знань та їх відповідність заявленим компетентностям.

Список використаних джерел:

1. Методи і форми контролю успішності студентів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://npu.edu.ua!/e-book/book/html/D/ispu_kioivist_Ficyla_Pedagogika_VSh/820.html
 2. Вступне слово до Проекту Тюнінг – гармонізація освітніх структур у Європі. Внесок університетів у Болонський процес [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.unideusto.org/tuningeu/images/stories/documents/General_Brochure_Ukrainian_version.pdf
 3. Васюк О., Майданюк Н. Організація контролю навчання студентів / О. Васюк, Н. Майданюк // Вісник Книжкової палати. – 2009. – № 5. – С. 27-29. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2009_5_14
-